

(Publisert i Aftenposten (morgenr.) 8. mars 2005, s.5)

Adressen til denne artikkelen er: <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/article988743.ece>

Aftenposten.no

Da Norge tok land i Antarktis

ODD GUNNAR SKAGESTAD, Oslo

Først publisert: 08.03.05 | Oppdatert: 08.03.05 kl. 13:03

Høyesterettsadvokat Paul Rørs kronikk ”Da Norge tok land i Antarktis” 26.2. inneholder noen opplysninger som fortjener å korrigeres.

I kronikken benyttes uttrykkene ”okkupasjon” og at Norge ”okkuperte” land i Antarktis i 1939. Det korrekte vil her være ”anneksjon” samt at territoriet ble ”annektert” av Norge. Okkupasjonene var allerede i årene 1929- 37 blitt foretatt av Lars Christensens ”Norvegia”-ekspedisjoner med hjemmel i en generell bemyndigelse gitt av den norske regjering.

Det tyske ekspedisjonsfartøyet som ble benyttet i forsøket på å komme Norge i forkjøpet, het ikke, som anført i teksten, ”Schwaben”, men ”Schwabenland”.

Om ”Schwabenland”-ekspedisjonens etterspill hevder Rør at ”den tyske regjering avsto fra noen formell protest, eller okkupasjon”. Dette er feil. Tyskland protesterte formelt og i skarpe ordelag mot den norske anneksjonen. Etter ekspedisjonens tilbakekomst august 1939 ble det utstedt et tysk dekret om opprettelse av en ”tysk antarktisk sektor” mellom 4 grader 59 minutter og 16 grader 30 minutter ø.l. - det såkalte ”Neu-Schwabenland” - i sin helhet beliggende innenfor det område som Norge hadde annektert. Det tyske krav falt bort etter nederlaget i annen verdenskrig.

Om Dronning Maud Land: ”I prinsippet strekker det seg til Sydpolen - som Roald Amundsen riktignok ikke okkuperte, men gjorde verdenskjent i Norges navn”. Som det fremgår av det foregående, er det ikke riktig at det ”i prinsippet” strekker seg til Sydpolen (at det i praksis kan sies å gjøre det, er en annen sak). Og at Roald Amundsen ikke okkuperte Sydpolen, er feil. I forbindelse med Sydpolferden 1911- 12 hadde Roald Amundsens ekspedisjon oppdaget store områder på det antarktiske kontinent (Kong Haakon VIIIs vidde m.m.), og tatt disse områdene i besittelse på vegne av Norges konge - i tråd med etablert praksis for den tids oppdagelses-ekspedisjoner. At disse okkupasjonene ikke resulterte i noen anneksjoner eller forøvrig avstedkom noe politisk initiativ fra norske myndigheters side, er en sak for seg.

